

תאריך : 10.11.2016

לכבוד
ח"כ מיקי זוהר יו"ר הוועדה לצדק חלוקתי ולשוויון חברתי
וחברי הוועדה

במייל

נכבדי,

הנדון: קבלת החלטות ברשות מקרקעי ישראל ללא נתונים עובדתיים וללא חוות דעת כלכליות

בשם פורום הקרקעות מיסודן של האגודה לצדק חלוקתי, הקשת הדמוקרטית מזרחית ותהודה, הפועל למען קידום עקרונות של כבוד האדם, שוויון וצדק חלוקתי בחברה בישראל ובעת הקצאת משאבי הציבור, אנו מתכבדים לפנות אליכם כדלקמן :

בחודשים האחרונים התקבלו במועצת מקרקעי ישראל רצף של החלטות, המקנות לקבוצות מסוימות בחברה הישראלית זכויות חדשות ויקרות ערך שמשמעותן לקופה הציבורית מיליארדי ש"ח, וזאת ברובם המוחלט של המקרים, מבלי שמועצת מקרקעי ישראל פרסמה חוות דעת ו/או הערכה תקציבית ביחס להיקפן של הטבות אלה ואף לא הוצגו נתונים עובדתיים.

לטענת חברי הפורום, דרישת החוק המחייבת את חתימת שר אוצר על החלטות מועצה בעלות השלכות תקציביות (ר' חוק יסודות התקציב סעיף 40 (ג)) נועדה להגן ולשמור על משאבי הקופה הציבורית המצומצמת ועל האינטרס הציבורי. דרישה זו נובעת, כמובן, גם מעקרונות כלליים של המשפט הציבורי, לרבות איסוף וביסוס תשתית עובדתית טרם קבלת החלטה מנהלית, התחשבות בכל השיקולים הרלוונטיים, קבלת החלטות סבירות ומידתיות ועוד. כמו כן, נתמכת דרישה זו בעקרונות הצדק החלוקתי אשר עוגנו בפסיקה כשיקול מתחייב בעת הקצאת משאבים ציבוריים.

בפרט בעת הזאת, קיימת חשיבות ראשונה במעלה, לשמירה על תקציב המדינה ולהימנעות ממתן הטבות עתק, ששוויין לא הוערך כדבעי ומשכך לא ניתן היה לשקול את כלל השיקולים הרלוונטיים טרם קבלתן.

כתוצאה ממדיניות זו כספי ציבור יקרים יורדים לטמיון ומשאבי קרקע מוענקים לקבוצות חזקות בחברה הישראלית.

להלן דוגמה - החלטה 1370 שעניינה המשך הרפורמה במקרקעי ישראל:

ביום 5.9.2016 החליטה מועצת מקרקעי ישראל לבטל את החלטה 1370 שעניינה הרפורמה במקרקעי ישראל, שהתקבלה לפני כשנתיים וזאת בשל ההטבות העצומות שהוענקו לאוכלוסייה חזקה במגזר העירוני.

רקע:

האגודה לצדק חלוקתי, הגישה בשנת 2014 עתירה נגד החלטת מועצה 1370 שעניינה הרפורמה בניהול מקרקעי ישראל, (בג"ץ 6292/14 האגודה לצדק חלוקתי נגד מועצת מקרקעי ישראל ואח.). האגודה טענה שההחלטה מעניקה הטבה כלכלית בלתי סבירה, שאינה עומדת בעקרונות השוויון והצדק החלוקתי, לאוכלוסייה החזקה ביותר בחברה הישראלית. בנוסף, טענה האגודה כי ההחלטה התקבלה בפזיזות, ללא נתונים עובדתיים, בהסתמך על הערכות שגויות וללא חוות דעת כלכלית.

לאחר הגשת העתירה הורה משרד המשפטים לרמ"י לעצור חלק מהרפורמה במקרקעי ישראל. ביום 4.11.2015 התקיים דיון בעתירה ובית המשפט העליון הורה לרמ"י לחשוף נתונים ולקיים דיון חוזר במועצת מקרקעי ישראל אודות ההחלטה. בהמשך להחלטת בית המשפט, הוכנה חוות דעת כלכלית.

חוות הדעת הכלכלית לימדה כי בעת קבלת החלטה 1370 הוצגו בפני חברי המועצה נתונים כוזבים וכי מדובר בהטבה בשווי מיליארדי שקלים, שאין כל הצדקה להעניקה לאוכלוסייה החזקה ביותר בחברה הישראלית.

הניתוח שהוצג בפני חברי המועצה טרם קבלת ההחלטה הציג הפסד הכנסה של כ- 30 מיליון ₪ במגזר הכפרי וכן כ-40 מיליון ₪ במגזר העירוני. ואולם, חוות הדעת הכלכלית מוכיחה שהמצב שונה בתכלית. בהתאם לתוצאות חוות הדעת הכלכלית שמוגשת למועצה: "אובדן הכנסה הינו כ- 690 מיליון ₪ במגזר הכפרי וכ- 2 מיליארד ₪ במגזר העירוני ומסתכם לאובדן הכנסה כולל של כ- 2.7 מיליארד ₪." שווי ההטבה במגזר הכפרי בלבד עולה על 1.1 מיליארד ₪.

כתוצאה מעתירת האגודה לצדק חלוקתי ומפניה לשר האוצר משה כחלון, הוחלט בישיבת מועצת מקרקעי ישראל מיום 05.09.2016 לבטל את החלטה 1370 ולעצור את ההטבות שהוענקו במסגרתה.

בהתאם להחלטת המועצה, בוטלו ההטבות ביחס לעסקאות בינוי בפועל ויישובי עולים; בוטל הפטור מתשלום דמי הקניית הבעלות בתעסוקה ועוד.

נוכח האמור ודוגמת מקרה הרפורמה, נבקש כי הליך קבלת החלטות ברשות מקרקעי ישראל ילווה מעתה בהצגת נתונים עובדתיים וכלכליים, עם פרסום הצעות ההחלטה לעיון חברי המועצה והציבור וטרם קבלת ההחלטות.

בנוסף, מועצת מקרקעי ישראל דנה כיום בכל ישיבה בשורה ארוכה של הצעות החלטה (בין 15-18 הצעות!).

לעמדתנו אין זה סביר לדון במספר כה רב של החלטות כה חשובות בישיבה שאורכה כשעתיים.

כ"כ סדרי היום לא מפורסמים זמן מספק טרם הדיון, סדרי היום עמוסים בהצעות החלטה שבוכות, והם אף אינם מפורסמים במקום בולט באתר הרשות. נבקש כי הצעות ההחלטה יפורסמו זמן סביר בטרם הדיון, המאפשר למידת הצעות ההחלטה ותגובה הולמת להן ולא ימים ספורים לפניו, כפי שקורה כעת.

בכבוד רב ובברכה,

נורה אשקר, עו"ד

רויטל ברילנשטיין, עו"ד

האגודה לצדק חלוקתי

האגודה לצדק חלוקתי